

Državna politika morala bi povećati napore na razradi strategije kako podići vrijednost strukovnih zanimanja

Zamjenik predsjednika Kluba hrvatskih humboldtovaca i bivši ministar znanosti i obrazovanja prof. dr. sc. **Pavo Barišić** smatra da su u posljednjih nekoliko godina načinjeni znatni naponi na usklađivanju sustava obrazovanja i tržišta rada.

"Ministarstvo znanosti i obrazovanja zajedno s Ministarstvom rada nadograđivalo je Hrvatski kvalifikacijski okvir. Ima naravno još prostora za unaprjeđenje, ali to nije tako jednostavno. Tržište rada po sebi je nešto promjenljivo i ovisi o većem broju nepoznanica, tako da obrazovanje ne stigne uvijek pratiti te promjene. Ne smije se zanemariti ni činjenica da upravo obrazovani stručnjaci kreiraju nove potrebe i radna mjesta", naglasio je za portal [Mimladi](#).

"Istina je da u Hrvatskoj nerazmjerno velik broj studenata završava studije u području društvenih znanosti u odnosu na druga znanstvena područja i potrebe gospodarstva. Na to sam ukazivao prije šesnaest godina prigodom uvođenja bolonjske reforme koju sam operativno vodio kao pomoćnik ministra. Za pokretanje novoga studijskoga programa nužno je stoga obrazložiti potrebe tržišta rada za stručnjake koji završavaju te programe. Postoji mreža visokih učilišta i studijskih programa prema kojoj se u evaluaciji studijskoga programa konzultiraju potrebe.

Agencija za znanost i visoko obrazovanje odobrava nove studijske programe na privatnim visokim učilištima, a javna sveučilišta u tom pitanju imaju autonomiju. Međutim, i oni imaju obvezu elaborirati opravdanost novoga studijskog programa. No nema linearne poveznice između završenih studija i potreba tržišta. Treba uzeti u obzir da je odabir studija i dio osobnih preferencija i sloboda", objasnio je Barišić.

Otkrio je na koji način bi se donekle taj problem mogao riješiti.

"Neophodno je provoditi sustavno praćenje potreba tržišta rada. To je u nadležnosti državnih tijela. Odgovornost je i na visokim učilištima da primjereno odgovore na potrebe društva, ali se naravno ne smije posve zanemariti sklonosti i težnje

pojedinaca. Jer obrazovanje nije samo u službi tržišta nego ima vrijednost o sebi za izgradnju cjelovitih osoba i uljudjenih građana".

Komentirao je i suradnju Ministarstva obrazovanja i Ministarstva rada. Moraju li više surađivati i planski odrađivati određene poteze kako bi se uspostavio određeni balans?

"Ta suradnja resornih ministarstava postoji i potrebno ju je dalje razvijati. Napomenuo bih kako sam u svojem mandatu ministra znanosti i obrazovanja 2016. i 2017. ostvario intenzivnu suradnju na tom planu s Ministarstvom rada, Ministarstvom gospodarstva, poduzetništva i obrta, Hrvatskom gospodarskom komorom i Hrvatskom udrugom poslodavaca. Izradili smo akcijski plan i poduzeli niz konkretnih mjera – od prilagodbe Pravilnika za upis u strukovne škole do izrade novih kurikula. S Ministarstvom turizma započeli smo pripreme za uspostavljanje regionalnih centara izvrsnosti za strukovno obrazovanje koji su u međuvremenu započeli djelatnost diljem Hrvatske. Eksperimentalno smo započeli pripreme za provedbu dualnoga obrazovanja prema uzoru na uspješne srednjoeuropske primjere u Švicarskoj, Austriji i Njemačkoj. Nisam upoznat do koje je mjere taj dualni model dalje razvijen u Hrvatskoj, ali se nadam da su načinjeni koraci naprijed u tom pravcu."

Može li se taj problem donekle riješiti smanjenjem upisnih kvota na određenim fakultetima?

"Broj visokoobrazovanih u Hrvatskoj još uvijek nije dostigao europski prosjek. Zato nisam pristaša jednostranoga smanjivanja upisnih kvota. Jer obrazovani stručnjaci utječu i na povećanje potreba tržišta rada otvaranjem novih tvrtki i radnih mjesta. Pristaša sam da se stimulira i potiče one grane obrazovanja za koje postoji veća potreba, a i tržište samo utječe na potražnju. Tako je posljednjih godina znatno uloženo u stipendiranje studija u tzv. STEM području", objasnio je.

"Zemlje Europske unije cijene naša strukovna zanimanja i privlače ih zamanim ponudama"

Posljedica neusklađene statistike s realnim tržištem svakako je i svojevrsno stigmatiziranje učenika koji se obrazuju u strukovnim školama kao manje vrijednima te manje kvalitetnima u radnim procesima, što je u odnosu na istinsko stanje stvari zapravo sasvim iskrivljena slika. Upravo djeca koja se školuju u strukovnim zanimanjima brže primaju kroz obrazovni sustav praktična znanja budućih profesija, dok primjerice gimnazijalci, u slučaju da ne upišu fakultet, ostaju bez konkretnog zanimanja. Unatoč „dobrom glasu“ strukovnih zanimanja, čini se da u Hrvatskoj ta zanimanja ostaju podcijenjena.

„Paradoksalno je, ali je nažalost tako. To je jedna od loših tečevina iz prošlih vremena i tzv. šuvarovske reforme. U Hrvatskoj imamo nadprosječno velik broj upisanih u srednje strukovne škole u odnosu na europski prosjek. Ali još uvijek nismo učinili dovoljno na valorizaciji tih zanimanja. Događa nam se da određene zemlje u Europskoj uniji, prije svega Njemačka, ali i Austrija, itekako cijene naša strukovna zanimanja i privlače zamanim ponudama obrazovane stručnjake za kojima je sve veća nestašica u Hrvatskoj. Isto čini i Švicarska. Na te trendove državna politika morala bi znatno povećati napore na razradi strategije kako podići vrijednost strukovnih zanimanja“, istaknuo je bivši ministar obrazovanja.

„Kao ministar stavio sam poseban naglasak na usavršavanje zakonodavnoga okvira i poboljšanje sustava strukovnoga obrazovanja. Predlagao sam to kao jedan od strateških prioriteta obrazovne politike na europskoj razini. Stoga se nadam i želio bih da se na tom planu dogode promjene na bolje. Očekujem da će uspostavljena mreža regionalnih centara kompetentnosti za strukovno obrazovanje dati dobre plodove“, zaključio je.

Pandemija je paralizirala poslovni svijet obrtnika

Pandemija korona virusa gotovo je preko noći paralizirala poslovni svijet. Najteže su pogođeni mali obrtnici koji su prema nalogu nadležnih tijela morali potpuno zatvoriti svoje obrte i s neizvjesnošću čekati daljnje upute. No i u ovim teškim vremenima, postoje ljudi koji nisu posustali za vrijeme karantene. Jedna od njih je **Antonija Tretinjak**, vlasnica zagrebačkog kozmetičkog salona De Luxe i pročelnica Sekcije kozmetičara i pedikera pri Udruženju obrtnika Grada Zagreba.

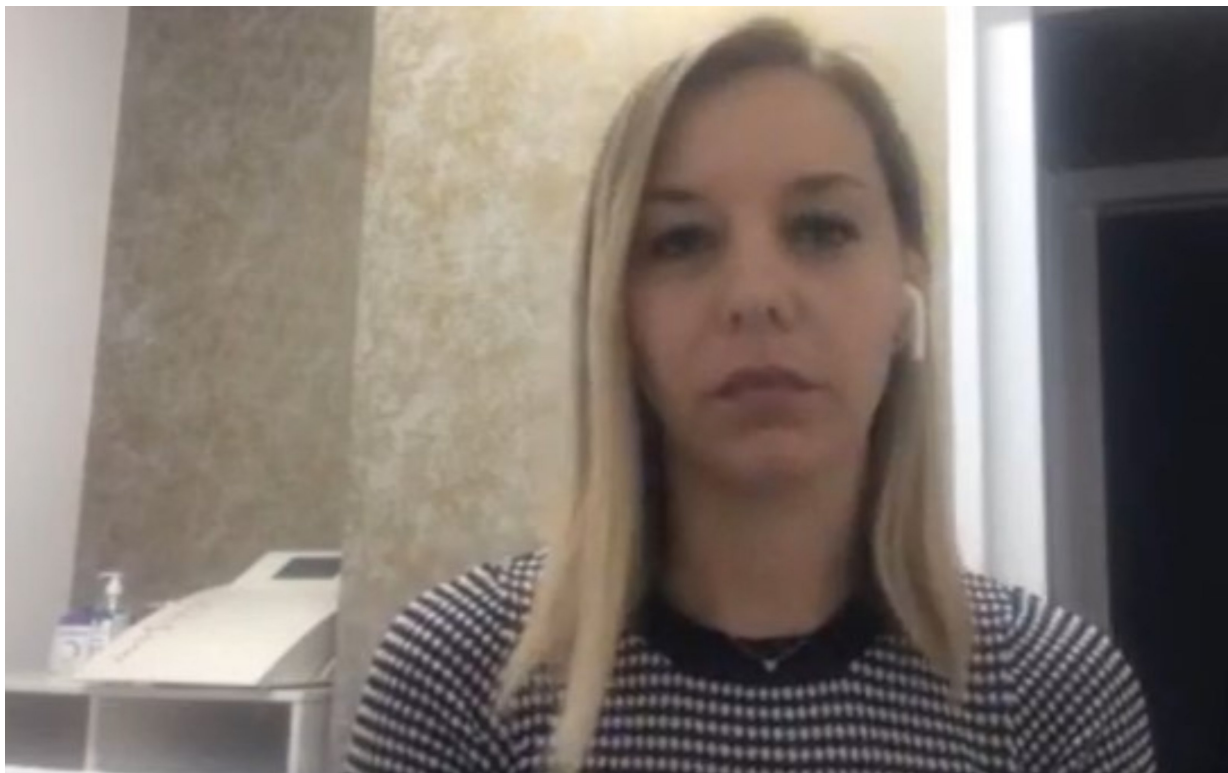

Foto: Screenshot YouTube

Za portal Mladati, Tretinjak je objasnila i koliko su korona virus i uvedene mjere utjecale na položaj, ali svakako i na rad obrtnika u Hrvatskoj.

"Uvedene mjere utjecale su na sve nas, a pogotovo na male obrte. Činjenica je da mi živimo isključivo od svog rada. Oduzmete nam to, oduzeli ste nam egzistenciju", ukratko je objasnila Tretinjak.

"Ono što je dobro kod obrta kao malog kolektiva, jako smo prilagodljivi. Tko god je malo sposobniji uspio je uspješno isplivati iz svega. Međutim, činjenica je da je veliki broj obrta i zatvoren. Dosta bivših obrtnika otišlo je iz Hrvatske jer se u inozemstvu obrtnička zanimanja puno više cijene i svakako su bolje plaćena nego u Hrvatskoj."

Zamolili su je za i komentar o tome što misli na koji način bi se taj problem mogao riješiti.

Tretinjak je ponovno istaknula kako su strukovna odnosno obrtnička zanimanja u Hrvatskoj podcijenjena.

"I dalje vlada mišljenje da takva zanimanja upisuju samo lošiji učenici koji nemaju izbor oko upisa. Takva mišljenja nažalost često dolaze i od roditelja koji imaju presudnu ulogu prilikom upisa u srednju školu i čija odluka često ne poštuje i ne prati želje djeteta", naglasila je Tretinjak.

"Osobno sam imala sreću da su me roditelji usprkos nagovaranju na gimnaziju pustili da sama odaberem školu i upišem obrtničko obrazovanje u četverogodišnjem programu. Ukoliko se nakon toga i predomislite, opet možete dalje studirati i mijenjati zanimanje, a u rukama imate jedan alat i znanje koje vam nitko ne može oduzeti", dodala je.

Tretinjak: "Obrtnici su davno izgubili statusni simbol koji su nekada imali"

Sa stajališta obrtnika, objasnila je koliko bi usklađivanje obrazovnog sustava s tržištem rada zapravo značilo za obrtnička zanimanja.

"S obzirom na to da kao poslodavac sudjelujem u pisanju novih programa obrazovanja i usklađivanje postojećih sa zahtjevima tržišta rada moram reći da se dosta radi na tome. Koliko u našem zanimanju toliko i u drugim zanimanjima gdje je posebno

istaknut razvoj struke i napredak te nove tehnologije. Tu je veće pitanje mogu li škole i profesori strukovnih predmeta pratiti te napisane programe. Uvijek se javlja problem jer nedostaju sredstva za edukaciju strukovnih profesora, a bez toga nažalost nema ni kvalitetnog obrazovanja."

Obrtnici su nekada bili puno cjenjeniji i uživali bolji status u društvu, nego što je danas situacija. A također, nekada su obrtnici radili samo svojim rukama i to je bilo dovoljno za opstanak. Danas pak moraju baratati s puno više znanja, tako da (ovisno o zanimanju) mnogi pohađaju razne seminare i dodatne edukacije kako bi se usavršili i unaprijedili svoje znanje i svoj rad.

"Nažalost, obrtnici su davno izgubili taj statusni simbol koji su nekada imali. Obično kada na prvu čujete obrt i obrtnik – svi pomisle na nešto zastarjelo. Ipak, treba istaknuti da danas obrtnici rade u modernim opremljenim radionicama, prinjerice u našem slučaju – u salonima koji mogu konkurirati salonima bilo gdje u svijetu.

Naime, pratimo sve novitete i trudimo se biti u korak sa zahtjevima tržišta. Ono što nam ide u korist je da većinu stvari koju rade obrtnici još dugo vremena neće moći raditi kompjuteri ili roboti", zaključila je Tretinjak.

Projekt 'mimladi.hr – novo lice naslovnice' sufinancira Europska unija sredstvima Europskog socijalnog fonda u iznosu od 800.070,02 HRK. Trajanje projekta je dvije godine, a ukupna vrijednost projekta iznosi 941.258,85 HRK.

